

Petinšestdeset let Gorenjskega muzeja (37)

Kranjska klobasa 2025

DR. JOŽE DEŽMAN

GORENJSKI
MUZEJ

Javna sporočila o tem, da bo Kranj kandidiral za evropsko prestolnico kulture leta 2025, malo povedo o vsebinah in ambicijah te pobude.

Pred kratkim smo potovali v Matero v Italiji, ki bo evropska prestolnica kulture 2019. V projektu želijo združiti deželo Bazilikata z dvema provincama in 131 občinami. Ta meri kakih deset tisoč kvadratnih kilometrov (torej skoraj pol Slovenije) in ima blizu šeststo tisoč prebivalcev.

Sasi di Matera je središče dogajanja, Sasi in park podzemnih cerkva je bil leta 1993 uvrščen na Unescov seznam svetovne dediščine.

Temeljni projekt Matere 2019 je šola oblikovanja, ki

je sistemsko orodje za razvijanje lokalnih veščin, kjer je učenje proces ustvarjalne menjave med umetnostjo, znanostjo in tehnologijo. Prostor, kjer se lahko vsak uči od vsakogar v vzdušju vzajemne obogatitve. Šola pripravlja prizorišča, osvetlitve, urbano pohištvo,časne strukture. Na odprtju bodo nastopile »pleh muske« vseh dosedanjih 27 evropskih prestolnic kulture.

Če bi vzpostavljali glasbene primerjave, bi prav gotovo gorenjska prestolnica kulture zaslužila celoletni predstavitevno-prireditveni cikel Avsenikove glasbe, »oberkrajnerjev« kot največjega gorenjskega izvoznega kulturnega dosežka. Morda kar v Begunjah?

Na drugi strani bi lahko Kranj vzpostavil svetovno razsežnost Prešernovega mesta kot festival umetniške besede in umetniških zvrsti kar skozi Prešernove nagrajence, nadaljevanja prevodov Prešerna, se morda spomnil tudi preganjanih in izključenih slovenskih umetnikov. Pa tudi druge domače sile bi lahko ustvarjale in se predstavile.

Slovensko duhovno kulturo Gorenjska zaznamuje tako z Marijo Pomagaj na Brezjah kot s slovenskimi škofi, ki so skoraj od prvega do zadnjega Gorenci.

Imamo Triglavski narodni park in naš odnos do narave kot kulturno znamenitost – spet od ljudske kulture do alpinizma,

od političnih bojev in bojev za meje do ljubeče ustvarjalne povezanosti nacije s simbolom.

V razstavi o gospodih in tovariših smo spregovorili o ljudeh, ki so drug za drugim oblikovali Gorenjsko kot vodilno jugoslovansko kapitalistično in socialistično industrijsko silo. Vzpostavili bi lahko svetovni dialog o im/potenci samoupravljanja z Ljubom

Sircem kot vodilno svetovno kritično avtoriteto.

Seveda pa imamo kulturno-kulinarične adute, ki bi lahko zaznamovali kranjsko pobudo 2025. Potica in kranjska klobasa bi bili lahko okrepljena atrakcija. Da o kranjskih čbelicah in strdinah ne govorimo ...

Seveda pa bi se morali najprej dogovoriti, kaj nam Gorenjska danes sploh pomeni!